

Bemærkninger til forslaget

1. Formålet med beslutningsforslaget

Formålet med dette beslutningsforslag er at sikre, at Danmark forlanger en 7-årig overgangsordning i forbindelse med udvidelsen af EU med 10 nye medlemslande. Overgangsordningen skal bestå i, at lønmodtagere fra de ny medlemslande først 7 år efter udvidelsen kan opnå arbejdstilladelse i Danmark. Tyskland og Østrig har varslet at ville gøre brug af en sådan 7-årig overgangsordning, og forslagsstillerne finder det af afgørende betydning, at også Danmark sikrer sig en sådan overgangsordning.

Vedtægelse af forslaget vil beskytte det danske arbejdsmarked mod de negative virkninger af tilstrømning af østeuropæisk arbejdskraft. Uden en overgangsordning vil østeuropæiske arbejdstagere fra udvidelsens første dag lovligt kunne tage ansættelse her i landet.

Overgangsordningen er nødvendig af flere grunde. For det første for at undgå, at et større antal virksomheder uden overenskomst med fagbevægelsen ansætter arbejdskraft til lønninger, der ligger under de lønninger, arbejdsmarkedets parter har aftalt. For det andet for at beskytte de sociale ordninger, der er bærende i den danske velfærdsmodel, mod at blive undermineret som følge af tilstrømning af fremmed arbejdskraft. Risikoen er, at østeuropæiske arbejdstagere og deres pårørende efter kortere tids ophold her i landet kan opnå samme ret til sociale ydelser som andre borgere her i landet. Det vil kunne føre til en så markant stigning i det offentliges udgifter til overførselsindkomster, at selve det danske velfærdssystem vil komme i fare.

2. Baggrunden for forslaget

I efteråret 2002 føres der under det danske formandskab forhandlinger med en række ansøgerlande om disses optagelse som medlemmer af EU. De nuværende medlemslande er som bekendt Østrig, Belgien, Danmark, Tyskland, Grækenland, Finland, Frankrig, Irland, Italien, Luxembourg, Holland, Portugal, Spanien, Sverige og UK.

Ansøgerlandene er Cypern, Tjekkiet, Estland, Ungarn, Letland, Litauen, Malta, Polen, Slovakiet og Slovenien, der måske opnår optagelse i EU fra 2004. Muligvis vil der fra et senere tidspunkt, eventuelt fra 2007, kunne ske optagelse af Bulgarien og Rumænien som medlemslande. Yderligere ønsker Tyrkiet at opnå en aftale om en fremtidig dato for påbegyndelse af forhandlinger om Tyrkiets optagelse.

Det er et grundprincip for ideen om det indre marked i EU, at arbejdskraften skal kunne bevæge sig frit mellem landene. Den fri bevægelighed er en vigtig faktor i forbindelse med udvidelsen, og det er derfor for de nuværende medlemmer af EU meget nødvendigt at være agtpågivende over for, hvilken betydning udvidelsen vil kunne få for arbejdsmarkedet, for sociale velfærdsordninger m.v.

Folketingets EU-oplysning beskriver den 7-årige overgangsordning, som Tyskland og Østrig har meldt klart ud om at ville benytte, således:¹⁾

»I forbindelse med forhandlingerne om EU-udvidelse har de nuværende EU-lande på området for arbejdskraftens fri bevægelighed mulighed for at indgå en overgangsordning, som populært bliver kaldt for 2+3+2-ordningen. Den betyder konkret, at landene starter med en toårig overgangsperiode, hvorefter de kan overveje, om de vil forlænge med 3 år mere, hvorefter de igen kan overveje, om de vil udvide med yderligere 2 år. Alt i alt er der altså mulighed for at udelukke arbejdskraft fra de kommende EU-lande i op til 7 år. Der er foreløbig to lande, som har meldt klart ud, at de vil benytte denne mulighed, og det er Tyskland og Østrig. Herudover har fire lande tilkendegivet, at man overvejer at åbne op for arbejdskraft fra de nye EU-lande efter to år. Fire lande har enten besluttet eller tilkendegivet, at de vil åbne op for arbejdskraftens fri bevægelighed med det samme, når udvidelsen træder i kraft. Disse lande er Danmark, Sverige, Irland og Holland. (Det skal dog bemærkes, at den seneste indenrigspolitiske uro i Holland oktober 2002 kan medføre, at Holland ikke følger denne plan alligevel.)

De øvrige EU-lande har endnu ikke tilkendegivet, hvorledes de vil forholde sig til spørgsmålet om ar-